

• CENTRALANTIKVARIATET •

Centralantikariatet
Österlånggatan 53
SE-111 31 Stockholm

+46-8 411 91 36
info@centralant.se
www.centralant.se

Nyhetslista 121

- 1 (ALMFELT, Lorenz Axel Fredrik.) **Skäms.** No 1. [Karikatyr mot Samuel af Ugglas.] (Stockholm?, 1810.) Handkolorerad gravyr. (195 x 230 mm.) **3000:-**

Den första i en serie av nio karikatyrer riktade mot ordföranden i generaltullarrendesocieteten, överståthållare greve Samuel af Ugglas (1750-1812). Denne begick misstaget att 1806 fullfölja anklagelser mot överdirektören vid generallandttullkontoret K. A. Grevesmöhlen (1754-1823) genom att avstänga honom och anmäla honom till Kammarkollegium. Ugglas hamnade då i skottlinjen för Grevesmöhlens vassa penna. Det blev en uppmärksammat rättegång med en mängd polemiska inlagor (med underfundiga titlar) där Grevesmöhlen fick all sympati. Dom föll 1810 och Grevesmöhlen fick böter för missfirmligt skrivsätt, men frikändes i övrigt. Almfelt tog i sina karikatyrer obetingat Grevesmöhlens sida och de har titlar som "Skäms", "Dumhetens piedestal", "Sällan värre", "Hög-äfven i fritt fall" etc. På denna ligger runt omkring den vinkgklippta ugglan en rad av de polemiska skrifterna uppradade och i bakgrunden syns en man hängd i en lyktstolpe och - antagligen - den trojanska hästen.

De mycket sällsynta karikatyerna har i tur och ordning tillskrivits Didrich Reinhold Brunow, Per Otto Adelborg och Lorenz Axel Fredrik Almfelt. Welin och Honkala anser dock det mest sannolikt att Almfelt är upphovsman till serien. Lorenz Axel Fredrik Almfelt (1781-1844) var elev vid Konstakademien från 1792 och var en duktig karikaturtecknare. Hans och Adelborgs arbeten har ofta blivit förväxlade och det har även antytts att de skulle ha medvetet samarbetat för att hålla dem anonyma, vilket dock Welin och Honkala avvisar. (Catarina Welin och Sampo Honkkala, "Per Otto Adelborg". Helsingfors 2014.)

- 2 ALMFELT, Lorenz Axel Fredrik. **Karikatur mot Samuel af Ugglas.** (Stockholm?, 1810.) Handkolorerad gravyr. (220 x 335 mm.) **3000:-**

Ytterligare en av karikatyerna riktade mot greve Samuel af Ugglas (1750-1812).

På denna syns ugglan i tre sanningens vågskålar. På den första väger ugglan tyngre än Grevesmöhlens skrift "Sellan värre" från 1807. På den andra har ugglan fått ena vingen klippt och väger jämt mot vingen och ytterligare några skrifter. På den tredje är ugglan helt vingklippt och väger lätt mot en stor mängd av polemiska skrifter och de båda vingarna, trots att tre till i generaltullarrendesocietetens styrelse försöker hjälpa ugglan. Den ena är troligen Nils Henric Lilljensparre.

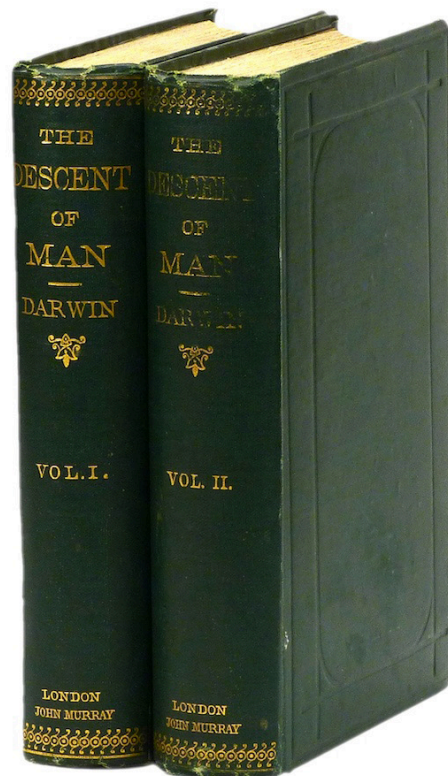

-
- 3 DARWIN, Charles. **The Descent of Man**, and Selection in Relation to Sex. By Charles Darwin. In two volumes. With illustrations. Seventh thousand. London, John Murray, 1871. 8vo. viii,+ 423,+ (1),+ 16; viii,+ 475,+ (1),+ 16 pp. with 76 woodcuts in pagination. Publ. standard green cloth, edges trimmed (bound by Edmonds and Remnants, London). Two volumes, the second volume with the gilt lettering somewhat rubbed, first volume with a slight crack in inner front hinge but still firm. From the library of Nils Uddenberg with his bookplate. **15000:-**

Freeman 938. First edition, third printing (seventh thousand). Four printings of the first edition were made in 1871. The two first printings are can only be distinguished from each other by differnces in the text. This present seventh thousand was printed in April. The 16 pages in both parts with advertisements are dated september 1871.

*The work contains two parts, the descent of man itself, and selection in relation to sex. Darwin here showed evidence from numerous sources that humans are animals and "...presented sexual selection to explain impractical animal features such as the peacock's plumage as well as human evolution of culture, differences between sexes, and physical and cultural racial classification, while emphasising that humans are all one species". "The word "evolution" occurs, for the first time in any of Darwin's works, on page 2 of the first volume of the first edition, that is to say before its appearance in the sixth edition of *The origin of species* in the following year" (Freeman). The last chapter is about sexual selection in relation to man, and it ends with the famous saying about man's lowly origin.*

Nils Uddenberg (1938-2025) was physician and author of works in scientific history. He wrote several articles about Darwin and also translated "The Descent of Man" to Swedish in 2006, "Människans härkomst och könsurvalet".

-
- 4 DARWIN, Charles. **The Expression of the Emotions in Man and Animals.** By Charles Darwin, with photographic and other illustrations. Tenth thousand. London, John Murray, 1873. 8vo. vi,+ 374,+ 4,+ 32 pp.+ 7 plates with photographs. Woodcut illustrations in the pagination. Small tear in margin to pp. iii-iv and 5-6. Publ. green standard cloth, edges trimmed. Crack in inner front hinge. Owner's signature of Klas Fåhraeus, dated 1888, and book plate of Nils Uddenberg. **4500:-**

Freeman 1144. First edition, third issue. The issue dated 1873 always has the same make up as the second issue of 1872, including the misprint "htat" on the first line on page 208. The 4 and 32 pages with advertisements at the end are dated November resp. May 1882. "It is stated that Murray published 7,000 copies of the first edition on November 26, 1872, and that 5,267 were taken up at his autumn sale. However, there are two issues of the first edition and at least two states of the plates, with a third state in some copies of the tenth thousand of 1873." The issue dated 1873 always has the same make up as the second issue of 1872.

Klas Fåhraeus (1863-1944) was a Swedish art historian and collector. Nils Uddenberg (1938-2025) was physician and author of works in scientific history. He wrote several articles about Darwin and also translated "The Descent of Man" to Swedish in 2006, "Människans härkomst och könsurvalet".

-
- 5 DJURBERG, Daniel. **Geografiskt lexicon**, författadt af Daniel Djurberg, rector scholæ, ledamot af Cosmografiska Societeten i Upsala. 1-2. Örebro, N. M. Lindh, 1811-13. 8:o. (4),+ 404; (2),+ 586 s. Lätta småfläckar. Samtida ljusbruna hfrbd, guld-ornerade ryggar med beige titel- och blå något nötta deltiteletiketter, marmorerade pärmapper. Två volymer. Med äldre ägarnamnteckning Axel M. Rönqvist på frampärmarnas insida. **950:-**

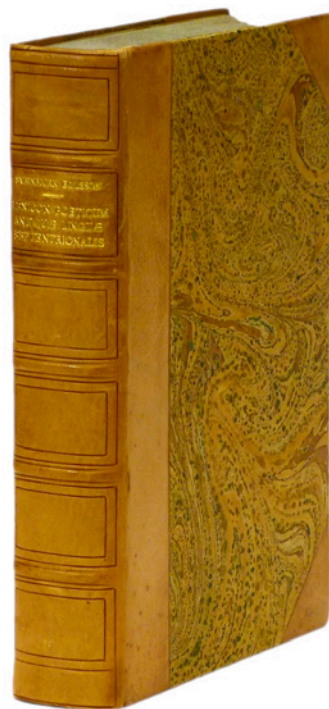
Trevligt exemplar av Djurbergs allmänna geografiska lexikon. På slutet av andra delen återfinns "Förbättringar och tilläggningar" till första delen. Den flitige geografen Daniel Djurberg (1744-1834) publicerade 1818 även ett motsvarande geografiskt lexikon över Skandinavien samt skrev en stor mängd geografiska beskrivningar av enskilda länder, och även översiktsverk.

- 6 EGILSSON, Sveinbjörn. **Lexicon poeticum antiquæ linguæ septentrionalis**. Ordbog over det norsk-islandske skjaldesprog. Forfattet af Sveinbjörn Egilsson. Forøget og påny udgivet for det kongelige nordiske oldskriftselskap ved Finnur Jónsson. Köpenhamn, S. L. Møllers bogtrykkeri, 1913-16. Stor 8:o. XVI,+ 668 s. Något lagerfläckig inledningsvis. Ljusbrunt halvmarokängband, blindpressad rygg med upphöjda bind, marmoretrade pärmpapper, övre stänksnitt och övriga snitt putsade, omslaget medbundet (Gust. Hedberg). Lite småstänk på frampärmen.

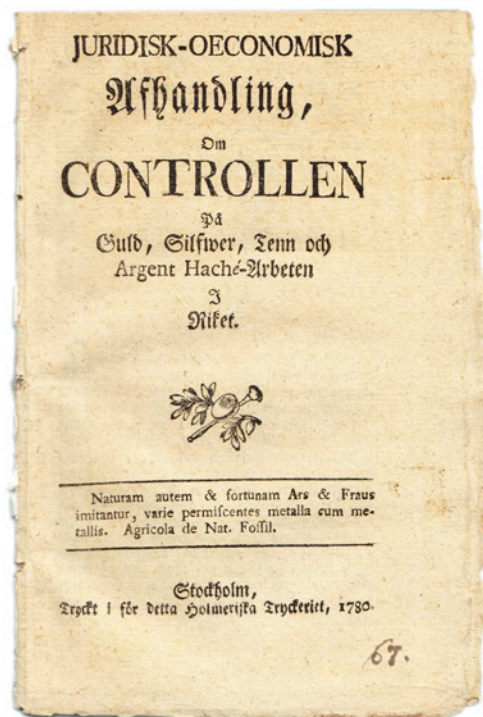
2800:-

Fiske s. 44. Fint exemplar av andra upplagan, utökad av Finnur Jónssons, av Sveinbjörn Egilssons (1791-1852) ordbok över fornisländskan. Första utgåvan kom 1860.

- 7 (Guld.) **Juridisk-oeconomisk afhandling**, om controllen på guld, silfver, tenn och argent haché-arbeten i riket. Stockholm, tryckt i för detta holmeriska tryckeriet (A. J. Medelplan), 1780. 8:o. 32 s. Tagen ur band, oskuren och delvis uppsprättad. Bläcknumrering på titelbladet. 2500:-

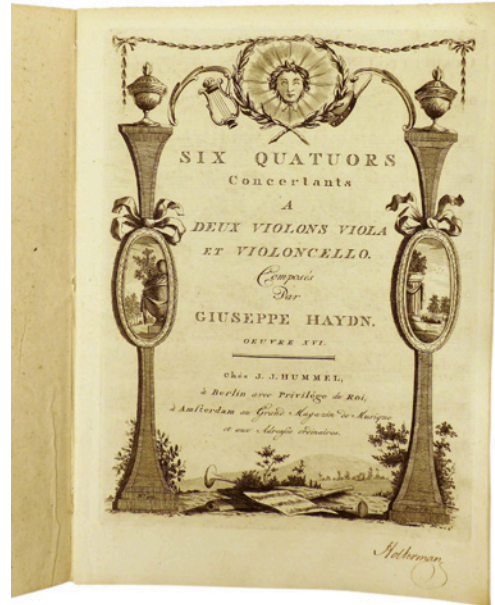
Ovanlig. Från och med 1778 ägdes det tidigare Holmeriska tryckeriet med all sannolikhet av Anders Johan Medelplan. Argent Haché är en äldre försilvringsmetod som ersattes av modernare metoder i början av 1800-talet.

- 8 HAYDN, Joseph. **Six quatuors concertants a deux violons, viola et violoncello.** Composés par Giuseppe Haydn. Oeuvre XVI. Berlin, chez J. J. Hummel/ Amsterdam, au Grand Magazin de Musique, (1779). Folio. Engr. titlepage,+ 2-22 engr. pp.; engr. titlepage,+ (blank),+ 3-19 engr. pp.; engr. titlepage,+ (blank),+ 3-19 engr. pp.; engr. titlepage,+ 2-19 engr. pp. Platenumber 401. Sewn, in very nice contemporary blue marbled stiff paper wrappers with handwritten titles in nicely cut paper labels. Four volumes. Owners signature "Holterman" on all four title pages.

15000:-

Hoboken Sammlung 553 (Hob III:31-36). RISM A/I H3471. Fine copy of the important Hummel edition of the so called "Sonnenquartette" or "Sun Quartets" (opus 20!). The popular name come from the sun at the top of the engraved title pages to this edition. The quartets were composed between 1770 and 1772 and are considered a milestone in the history of composition. They were first printed by Chévardiere in 1774 (without illustrated title pages).

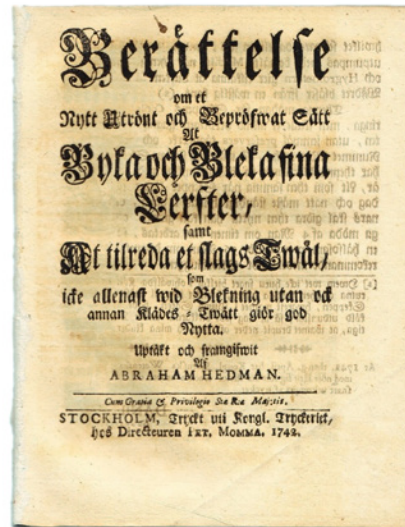
This set with its very fine marbled boards are probably from the library of Niclas Holterman (1758-1824), a merchant and amateur musician in Gothenburg in the late 18th century .

- 9 HEDMAN, Abraham. **Berättelse om et nytt utrönt och bepröfwat sätt at byka och bleka sina lerfter**, samt at tilreda et slags twål, som icke allenast wid blekning utan ock annan klädes-twätt gör god nytta. Uptäckt och framgifwit af Abraham Hedman. Stockholm, Pet. Momma, 1742. 4:o. (16) s. Tryckt på skrivpapper. Tagen ur band, sista bladet med ett liten hål i inre kant.

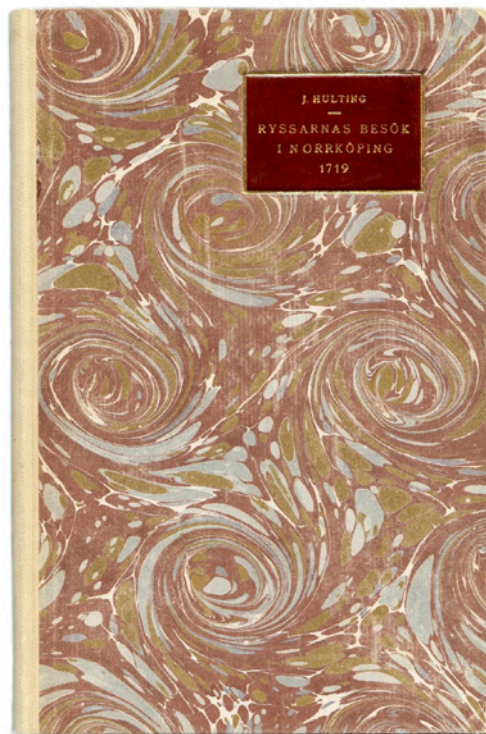
2200:-

Abraham Hedman (1699-1766) var företagsam arrendator och senare ägare av Kättska säteriet i Västmanland. Han startade år 1738 Kättsta manufakturverket för framställning av linnetyger, lät inrätta en spinnskola och utvecklade en metod att bleka lärft, som redovisas i denna skrift. Allt gick bra för honom ända tills han hamnade i fel politiskt läger och gick miste om det viktiga stödet från Manufakturkontoret.

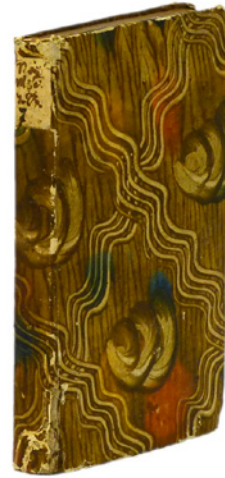
- 10 HULTING, Johan. **Ryssarnas besök i Norrköping år 1719** af J. Hulting. Norrköping, Johan Jönssons boktryckeriak-tiebolag, 1906. 8:o. 12 s. Två illustrationer i texten. Titelbladet bruntonat och med tejpspår. Senare marmorerade pappär-mar med beige klotrygg, röd titeletikett på frampärmen, omslaget medbundet (Isbergs Norrköping). Det främre omsla-get med fuktrand och med gammalt ka-talogutklipp uppklistat på baksidan. Med Sten von Stapelmohrs resp. Sten Anders Winells exlibris. 400:-

Illustrationerna avbildar Johannisborgs slott och Gamla slottet. Johan Hulting (1842-1929) var botaniker men skrev även ett antal böcker med anknytning till Norrköpings historia.

- 11 HUPEL, August Wilhelm. **Liefländische Landtags-Ordnung.** Nebst anders kürzern Aufsätzen &c. Riga, Johann Friedrich Hartknoch, 1783. 8vo. 268 pp. Some browning. Ink annotation on title page. Somewhat worn contemporary marbled paper boards, handwritten spine label and red marbled edges. (Der nordischen Miscellaneen siebentes Stück.) Traces of removed book plate. **2200:-**

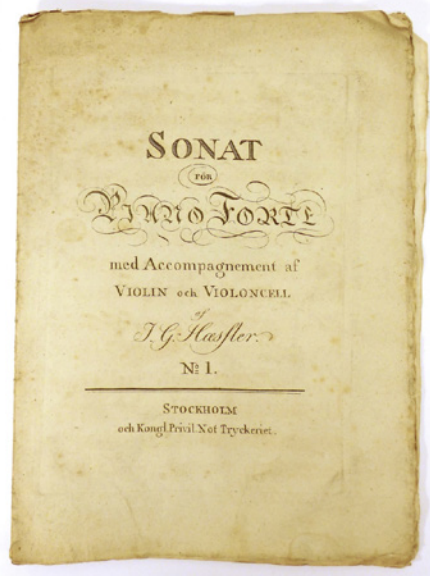
Innehåller vid sidan av Landtags-Ordnung även en matrikel, "Ritter-Bank oder Verzeichniss aller zu dem Corps der Ritterschaft des herzogthums Liefland gehörigen annoch subsistirenden adelichen Familien. Riga, den 29sten Jun. 1747" med uppdateringar till 1780 (s. 95-118.). Bland de kortare uppsatserna märks bl.a. "Ueber das Forstwesen in Lief- und Ehistland", "Der prediger Amtsgehülphen in Schweden", som meddelats Hupel av pastor Lithander från Nuckö, "Vom Branteweinshandel in Russland"

- 12 HÄSSLER, Johan Wilhelm. **Sonat för piano forte** med accompagnement af violin och violoncell af J. G. Haessler. No 1. Stockholm, Kongl. Privil. Not Tryckeriet, (ca. 1810). Folio. Grav. titel,+ 2-11; 2; 2 s. Häftad och oskuren, de båda bladen med stämmor separata. Lätta fläckar på titelsidan. **6000:-**

RISM A/I H 1599 (2 exemplar). Wiberg, Olof Åhlströms musiktryckeri i STM 1949, s. 128. Mycket fint exemplar av Olof Åhlströms utgivning av Hässlers Sonat i E-moll, tryckt på det Kongl. privilegierade Nottryckeriet. Omnämmandet av detta tryck kommer först i Olof Åhlströms förlagskatalog för 1814, och borde alltså vara tryckt mellan 1805 och 1814. Ovanlig, inte minst med stämmorna. Sannolikt ur affärsmannen Niclas Holtermans (1758-1824) bibliotek, flitigt verksam i musiklivet i Göteborg.

Johan Wilhelm Hässler (1747-1822) från Erfurt var en framstående pianist under 1700-talet andra hälft, och turnerade runt i Europa och hade kontakt med bl.a. C. P. E. Bach och J. A. Hiller. Han var en period verksam i London men flyttade 1792 till St. Petersburg och därefter till Moskva, där han verkade som tonsättare och musiklejare.

-
- 13 INEICHEN, Markus. **Die schwedischen Offiziere in Persien (1911-1916)**. Friedensengel, Weltgendarmen oder Handelsagenten einer Kleinmacht im ausgehenden Zeitalter des Imperialismus? Bern, Peter Lang, 2002. 8vo. 258 pp.+ maps and plates. Sewn as issued. (Geist und Werk der Zeiten 96.)

750:-

Den persiska regeringen satte upp ett gendarmeri 1911 som organiserades av svenska befäl. Syftet med förbundet var att upprätthålla lag och ordning. Kapten Harald Hjalmarson utsågs till chef och sex regementen under svenska kaptener bildades. När kriget bröt ut blev svenskarna utmanövrerade av stormakterna. Flera memoarer har publicerats.

-
- 14 KRANTZ, Albert. **Rerum germanicarum historici** clariss. regnorum Aquilonarium, Daniae, Sueciae, Noruagiae, chronica. Quibus gentium origo vetustissima, & ostrogothorum, wisigothorum, longobardorum atq. normannorum, antiquitus inde profectorum, res in Italia, Hispania, Gallia & Sicilia geste, praeter domesticam, narrantur. Accessit, supplementi cuiusdam instar, Dithmarsici belli historia, Christiano Cilicio Cimbro autore. Item Iacobi Ziegleri Schondia, id est regionum & populorum septentrionalium, ad Krantzianam historiam perutilis descriptio. Cum praefatione ad illustrissimum principem Ludovicum ducem Wirtembergensem, Ioan. Wolfii I.C. Addito indice locupletissimo. Frankfurt, And. Wechelum, 1575. Folio. (19),+ (blank),+ 505,+ (39) pp. Last page with printer's device. Browning on title and following three leaves and stain after partly washed owner's signature.

Minor spotting. Bound together with:

KRANTZ, Albert. **Rerum germanicarum historici** clarissimi, ecclesiastica historia, sive Metropolis. De primis christianæ religionis in Saxonia initiis, deq, eius episcopis, & horum vita, moribus, studiis & factis. Item de aliarum nationum, regum & principum rebus gestis, ad quas passim in aliis suis operibus lectorum author remittit. Denuò, & quidem multò accuratius & emendatius, quàm antè, edita. Addita indice locupletissimo. Frankfurt, And. Wecheli, 1576. Folio. (9),+ (3 blanks),+ 337,+ (51) pp. Last page with printer's device. Some spotting and browning. Contemporary blindstamped pig skin binding over wooden boards, spine with raised bands and with old ink title on the top compartment, boards in rolled frames with florals and motifs from the New Testament. Front edge with a metal mark on the last leaf of Regnorum Aquilonarium, worn in corners. First title page with partly erased near contemporary owner's signature "Ex libr. G. Scriboni W." From the library of Hilding Pleijel with his bookplates. 22000:-

VD16 ZV 9196 resp. K 2251.
Rudbeck 1067 not resp 1069
not. Warmholtz 2497. Bibl.
danica II, sp. 593. Fint exemplar av Johann Wolfs (1537-1600) förbättrade utgåva av Albert Krantz krönika över de nordiska länderna "Regnorum Aquilonarium" (eller Chronica Daniae) tillsammans med tredje upplagan av "Ecclesiastica historia, sive Metropolis", en historik över biskopsdömena i Niedersachsen och Westphalen från ca 780 till 1504. Den första latinska utgåvan av "Regnorum Aquilonarium" utgavs 1546-48 av Heinrich

von Eppendorff (1496-1551) dock föregången av densammes tyska översättning av verket 1545. "Ecclesiastica historia, sive Metropolis" utkom första gången i Basel 1548.

Krönikan om de nordiska länderna är uppdelad i tre delar; Danmarks historia s. 1-200, Sveriges s. 200-326 och Norges s. 328-422. Till detta lade von Eppendorff till nytryck av Henrik Rantzaus (1526-98) redogörelse för det ditmarska kriget, skriven under pseudonumen Christianus Cilicius Cimber, och Jakob Zieglers (1470-1549) "Schondia", som även behandlar Grönland och Island och som på slutet har ett kapitel om Kristian II:s blodbad i Stockholm och Gustav Vasas maktövertagande.

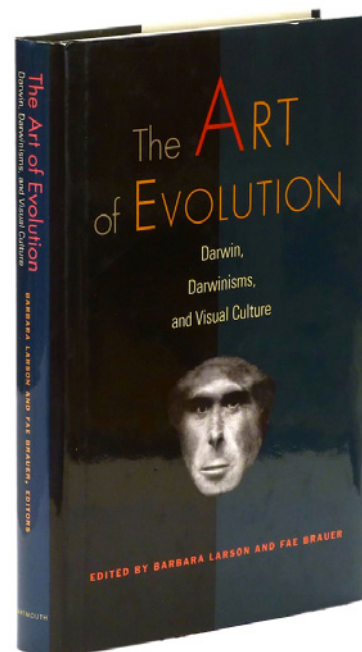
Albert Krantz (1448-1517) var dekanus vid katedralen i Hamburg och lärd historiker och teolog. Hans verk om de nordiska länderna hade stor betydelse för den svenska göticistiska historieskrivningen, inte minst för Johannes Magnus, och föreställningen att goterna och goternas krigståg var en del av den svenska historien vilket får stort utrymme i boken. Sveriges historia förs annars fram till år 1504 och får för den senare delen av framställningen beröm av Warmholtz. Krantz var huvudsakligen inriktad på de germanska stammarnas historia, med verk om vandalernas historia (utgivet 1519) och saxarnas (1520), skrivna på renässanshumanistiskt manér, med retoriska utsmyckningar efter de antika förebilderna.

Den äldre ägaren kan vara juristen Georg Scribonius, författare till "Consilium nuptiale" 1622. Kyrkohistorikens Hilding Pleijel (1893-1988) har med blyerts skrivit "Köpt hos Libris antikva. 6 juni 1964 -Kr. 550". Exemplaret såldes på den första Librisauktionen med böcker från Pleijels bibliotek 1980.

-
- 15 LARSON, Barbara & BRAUER, Fae (Eds.) **The Art of Evolution**. Darwin, Darwinism and Visual Culture. Hanover, Dartmouth College Press, 2009. 8vo. xii,+ 332 pp. Publ. cloth with dustwrapper. (Interfaces: Studies in Visual Culture.) From the library of Nils Uddenberg with his bookplate. 750:-

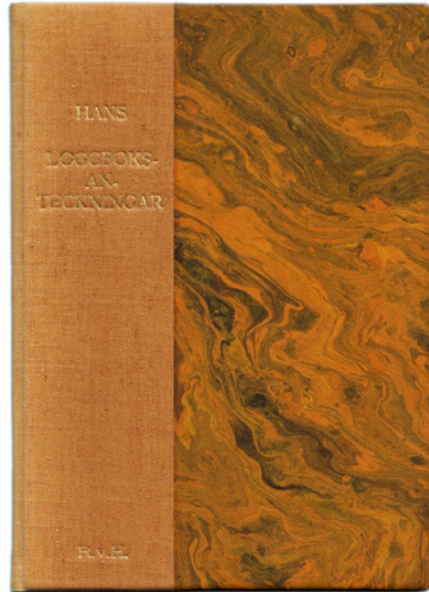
First edition. "The Art of Evolution presents a collection of essays by international scholars renowned for their groundbreaking work on Darwin. The book not only includes a discussion of the popular imagery that immediately followed the publication of On the Origin of Species, but it also traces the impact of Darwin's ideas on visual culture over time and throughout the Western world. The visual imagery responding to Darwin and Darwinism ranges from popular caricature to state propaganda to major trends within Modern Art and Modernism". Essays by Sara Barnes, Robert Michael Brain,

Fae Brauer, Janet Browne, James Krasner, Barbara Larson, Marsha Morton, Gavin Parkinson, Andrew Patrizio, Phillip Prodger, Pat Simpson.

- 16 (MATTSON, G. E.) **Loggboksanteckningar ombord å "Olwen"** av Hans. (Åbo, 1925). 8:o. 25 s. Illustrerad. Tryckt i brunt på gul-tonat papper. Hkbd med guldpräglad pärmtitel och marmorerade pärmpapper, främre omslag medbundet. Ur Robert von Horns bibliotek med hans initialer i guld på fram-pärmen. **450:-**

Omslagstitel är "Loggboksanteckningar 'Olwen's färd Kristiania - Åbo sommaren 1893". Olwen var industrimannen Hans von Rettigs yacht och "flaggskeppare Hans" var G. E. Mattson. Texten var tidigare publicerad under rubriken "Loggboksanteckningar" i Åbo underrättelser 1893.

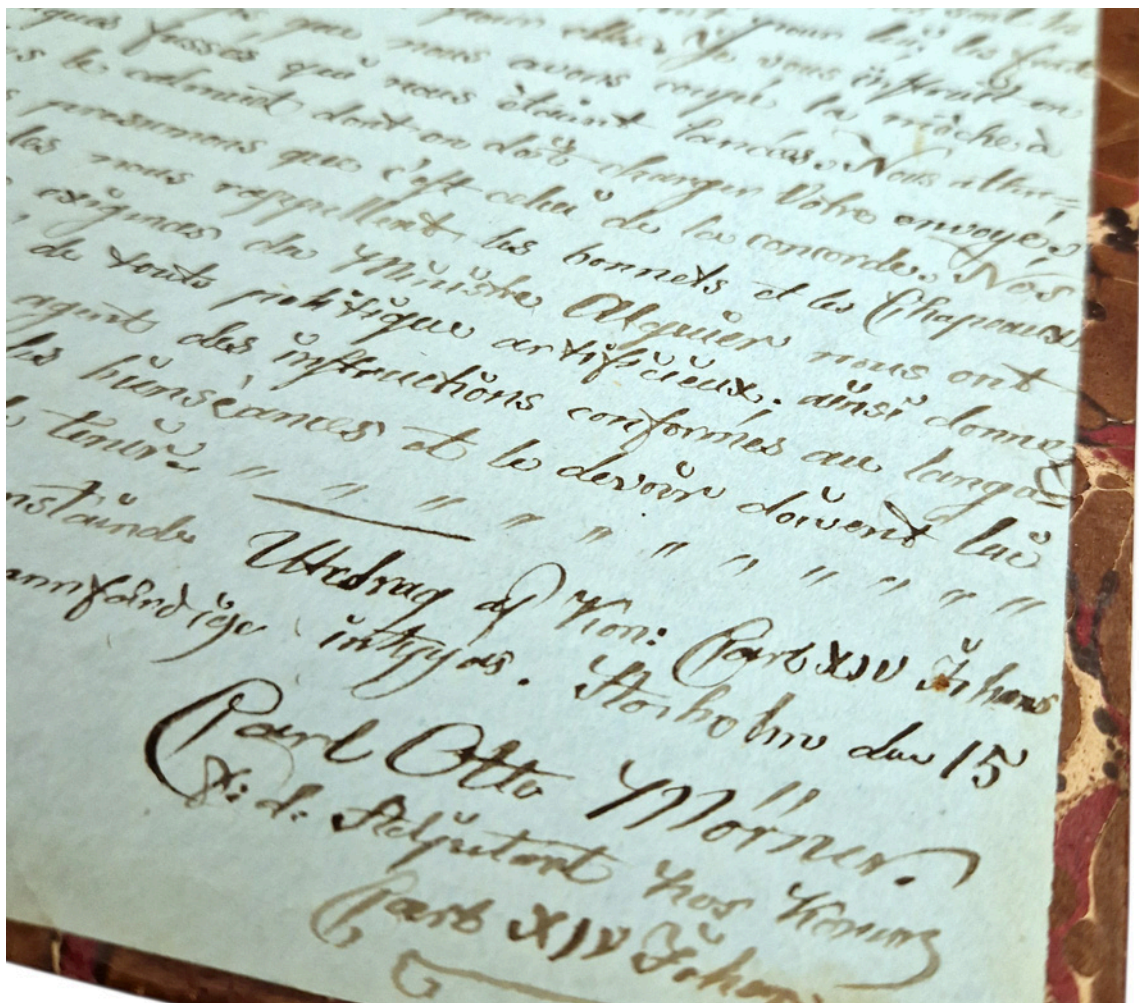

- 17 [Mörner.] (WALLMARK, Pehr Adam.) **Historiska beriktiganden af åtskilliga i en del nyare skrifter förekommande uppgifter** om och emot f. d. kronprins Carl Johan under hans deltagande i de politiska händelserna åren 1810-1814. Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1858. 8:o. XII,+ 387,+ (1) s. Fuktfläck i yttre marginal 321-387. Något nött samtida hfrbd, guldornerad rygg med röd resp. blå etiketter, marmore- rade snitt. Ur Carl Otto Mörners bibliotek med dennes egenhändiga anteckningar på de två försättsbladen på slutet samt på bak- pärmens insida, sammanlagt 5 sidor, date- rade och signerade den 15 april 1858, samt från biblioteket på Heby med Sigfrid von Engeströms exlibris. **9500:-**

De långa anteckningarna av "kungamaka- ren" Carl Otto Mörner (1781-1868) rör noten på sidan 344 i boken. I den kommenteras ett yttrande av Carl Johan (från 1831) att tiden ännu inte var mogen för honom att leda trupper för att hjälpa Polen. "Nej, tiden var ej ännu kommen; men då den stora kolossen är färdig att brista af sin egen tyngd, eller af inre jäsning lossnar i sina fogningar, då är det tid för Skandinavien att göra Finland sjelfständigt och för Tyskland att återvinna Pohlen".

Mörner skriver apropå detta att det kom ett högt sändebud från England och Frankrike till Sverige med förfrågan till Karl XIV Johan i detta ärende, och att sändebudet först kom till Mörner själv, för att orientera sig om kungens åsikter och vilka möjligheter till framgång som fanns. Mörner berättar att han inte trodde att detta skulle gå bra, vilket han framförde till sändebudet, men att han gick med på att prata med kungen i ärendet. Men som han hade förutspått var kungen kallsinnig till detta. Först måste Frankrikes och Englands regenter mer tydligt förklara sitt stöd Polen ansåg kungen. Till detta har han även kopierat delar av brev (på franska) från Karl XIV Johan i ärendet. Att avskriften är korrekta intygar han själv daterat 15 april 1858.

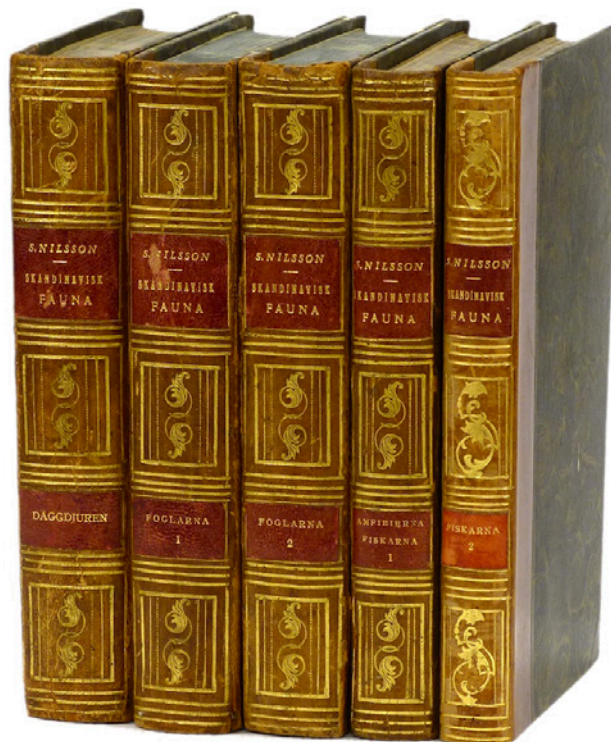

Situationen var förstås knivig. Den svenska opinionen var vid denna tid mycket Polenvänlig, och stödet för frihetskampen starkt. Karl Johans syn på upproret var delad, eftersom det i frihetsbegreppet även fanns en kritik mot allenastyrande regenter, något han inte uppskattade.

Carl Otto Mörners dotter Emma Christina (1813-1907) gifte sig med Lars August von Engeström. Deras son Carl Adolf August von Engeström gifte sig med Mathilda Cecilia Liljecrantz, som förde med sig Heby fideikommiss, vilket gick till deras barn Johan Sigfrid Wilhelm von Engeström (1889-1984).

- 18 NILSSON, Sven. **Skandinavisk fauna 1-4**. Lund, C.W.K. Gleerups förlag, 1847-60. 8:o. (14),+ XVIII,+ 656 s. Illustrerad. (6),+ XXXIV,+ 580; (2),+ 580; (4),+ IV,+ 140; (6),+ XXXIV,+ 768 s. Enstaka marginalanteckningar i första delen. Enstaka fläckar och svag fuktrand i början av fiskarna. Samtida, delvis uniforma men renoverade hfrbd, guldornerade något nötta ryggar med senare röda titeletiketter och senare marmorerade pärmar, äldre marmorerade snitt, femte bandet senare bundet i stil med de övriga, första bandet med bevarade omslag. Fem volymer, något nötta faltar. Första delen med Abr. K. Westmans namnteckning på omslaget. Ur Gunnar Brusewitz samt ur Nils Uddenbergs bibliotek med resp. exlibris. **4500:-**

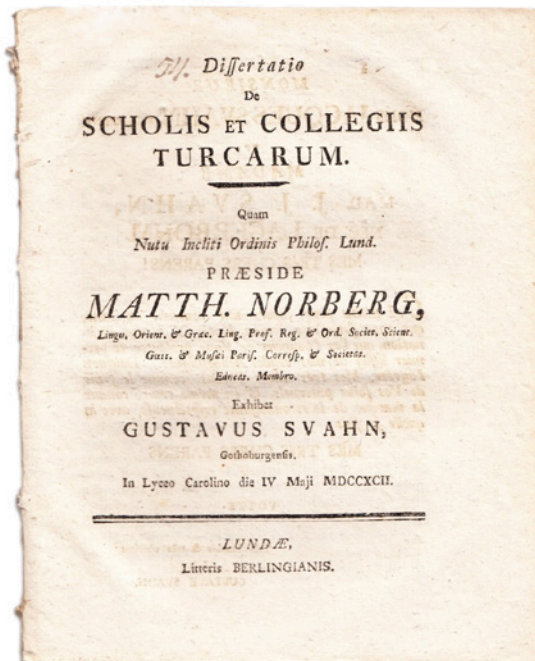
Nästan uniform svit av Sven Nilssons "Skandinavisk fauna", endast det sista bandet som innehåller sidorna 347-768 av fiskarna och som är senare bundet skiljer något i dekor.

Delarna är: 1. Däggdjuren. Andra omarbetade upplagan 1847; 2. Foglarna 1-2. Tredje upplagan 1858; 3. Amfibierna. Andra upplagan 1860; 4. Fiskarna. Första upplagan 1855. Amfibiedelen även med deltitelbladet: "Skandinavisk herpetologi eller beskrifning öfver de sköldpaddor, ödlor, ormar och grodor, som förekomma i Sverige och Norrige, jemte deras lefnadssätt, fördoämnen, nytta och skada m.m. af S. Nilsson". Fin proveniens ur både Gunnar Brusewitz liksom ur Nils Uddenbergs bibliotek.

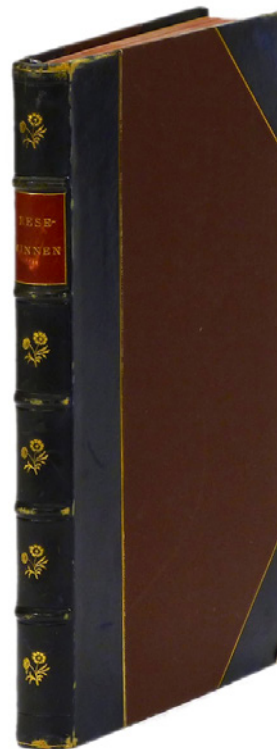
- 19 NORBERG, Matthias (pres.) ||
SVAHN, Gustav (resp.) **De scholis
et collegiis Turcarum.** Diss.
Lund, Berlingianis, (1792). 4:o. 16 s.
Tagen ur band. **1500:-**

Marklin 60. *Avhandling om utbildningsväsendet i den turkiska världen, med redogörelse för medrese, de religiösa kollegierna.* Matthias Norberg (1747-1826) var professor i orientaliska språk vid Lunds universitet. Han fick professuren medan han var i Konstantinopel där han skulle ha sammanstrålat med Björnsthål, som dock hann avlida innan de träffades. Som professor var han oerhört flitig och 158 disputationer ventilerades under hans presidium.

- 20 OSCAR II. **Reseminnen från skilda tider.** Tryckta som manuskript i 150 exemplar. Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1888. 8:o. (6),+ 227,+ (1) s. Texten tryck inom ramtryck. Förlagets blåa hfrbd, något nött guldornerad rygg med röd titeletikett och upphöjda bind, röda snitt. Dedikation från Oscar "Till min trogne tjänare P. A. Hagberg". Med senare tillskrift på försättsbladet av Agnes Hjellman, en senare släkting till Hagberg, till Axel Seedorff 1941. **1800:-**

Detta är nummer 51 och 150 numrerade exemplar. Minnesanteckningar av kung Oscar II från resor till Egypten, London, världsutställningen i Paris, Italien m.m. utgivna i en liten upplaga för familjen och nära vänner.

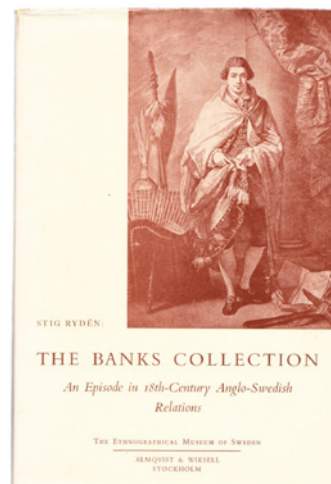
-
- 21 PUTNAM, Allen. **Mesmerism, Spiritualism, Witchcraft, and Miracle: A Brief Treatise**, showing that mesmerism is a key which will unlock many chambers of mystery. By Allen Putnam. Boston, Bela March, 1858. 8vo. 74 pp. A tear p. 11-12 with loss of letters and paper repair pp. 59-60. Modern red half morocco with gilt spine, with the original printed wrapper plus an extra later wrapper preserved. The front printed wrapper loose. Inscribed by the author to the editor of the Boston Post on front wrapper. From the library of Knut Lundmark. **4500:-**

First edition of this rare pamphlet on mesmerism. Rev. Allen Putnam (1802-87), a former Unitarian minister and merchant, argues in this little pamphlet that "... mesmerism, or the practice of inducing a trance-like state in a person, can help people access the spiritual realm and communicate with the dead. He explores the history of mesmerism, including the work of Franz Mesmer himself, and discusses how it can be used to

explore the mysteries of the universe. The author also examines the role of spiritualism and witchcraft in society, and how these practices have been viewed throughout history." He also discusses Swedenborg on the phenomenon of spirit-visitations (pp. 46-47). Putnam is also the author of "Witchcraft of New England Explained by Modern Spiritualism" (1881).

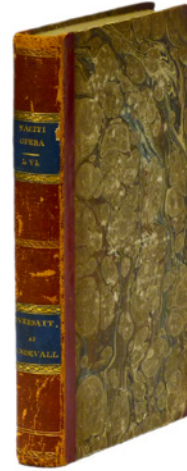

-
- 22 RYDÉN, Stig. **The Banks Collection**. An Episode in 18th-Century Anglo-Swedish Relations. Stockholm, Almqvist & Wiksell, 1963. 8:o. 121,+ (2) s.+ planscher,+ utvikbar karta. Illustrerad. Häftad med skyddsomslag. (The Ethnographical Museum of Sweden. Monograph series. Publication No. 8.) Dedikation från etnografiska museet. **300:-**

- 23 TACITUS, Gaius Cornelius. **Annaler**, öfversatta af Matth. Sundevall. I-VI. Stockholm, Olof Grahn, 1818. 8:o. (4),+ 80,+ 80,+ 215 s. Lagerfläckig, emellanåt kraftigt. Nött samtida rött halvmarokängband, guldornerad rygg med blå titeletiketter, marmorerade snitt och gula snitt. Med Carl Aug. von Hofstens namnteckning daterad 1833 samt med en modern namnteckning. **1600:-**

Ovanlig. Den första kompletta översättningen till svenska av de sex första böckerna av Tacitus Annaler, vilka omfattar åren 14-37 e.Kr, dvs. Tiberius tid som kejsare, och som ger en "... skrämmande bild av tyrannen på tronen men samtidigt en psykologiskt övertygande karakteristik". Utöver dessa sex böcker har även delar av den elfte boken och 12-16 överlevt till vår tid, men dessa ingår inte i Sundevalls översättning. Matthias Sundevall (1763-1847) var präst i Götringe och hade sedan 1802 professorstitel. Boken har eventuellt tillhört militären och kammarherren Carl August von Hofsten (1816-85).

- 24 THORILD, Thomas. **Rätt, eller alla samhällens eviga lag.** Utur herr Thorilds handskrifter utgifvet af L. M. Philipson. 1-4. Stockholm, Henrik Andersson Nordström/ Kumblinska tryckeriet, 1794-95. 48; (2),+ 51-94; (2),+ 99-144; (2),+ 147-188 s. Lätt lagerfläckig i första delen, enstaka småfläckar. Det blanka bladet F8 (s. 95-96) saknas som vanligt. Tagen ur band. **2500:-**

Utgiven av Thorilds nära vän Lorens Münter Philipson då Thorild befann sig i exil i Lübeck. Verket är kanske idag mest känd för den berömda devisen "Tänka fritt, är stort; Men tänka rätt, är Större" som sedan länge pryder entrén till Uppsala universitet.

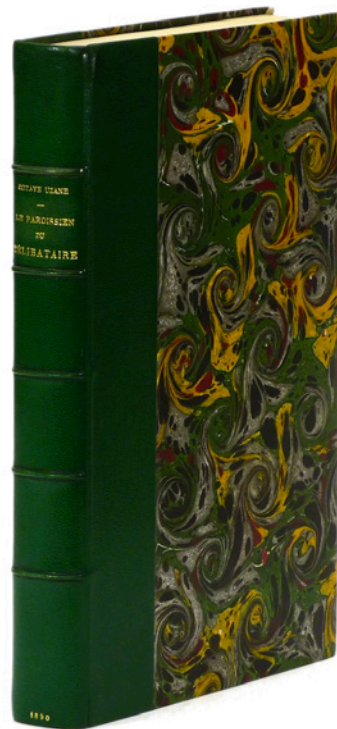
Boken markerade en övergång hos Thorild från en radikal politisk liberalism av upplysningsmodell till en mer försiktig hållning. Thomas Thorild (1759-1808) var tidigt inspirerad av revolutionen i Frankrike 1789 men blev mer och mer betänksam i takt med att terrorn bredde ut sig. Här konstaterade han: "Af hvilken falska frihet menniskor först förvillas till en galen förtjusning; och sedan, när de finna sig bedragna, till en galen förtviflan, som störtar i trældom. Deraf ses, att det aldra största för allmän sällhet är: frågan om det rätta". Till saken hör också att han gärna ville komma in i värmen igen och få en tjänst på universitetet i Greifswald.

- 25 UZANNE, Octave. **Le paroissien de célibataire.** Observations physiologiques et morales sur l'état du célibat par Octave Uzanne. Illustrations de Albert Lynch gravées à l'eau-forte par E. Gaujean. Paris, Librairies-Imprimeries Réunies, 1890. Large 8vo. Engr. extra title,+ (4),+ XXX,+ 294,+ (4),+ 4 pp. Engraved vignettes in the text. Title printed in red and black. Later green half morocco, spine with raised bands, marbled boardpapers. and with the wrapper preserved (Ateliers Laurenchet). Fine copy.

2500:-

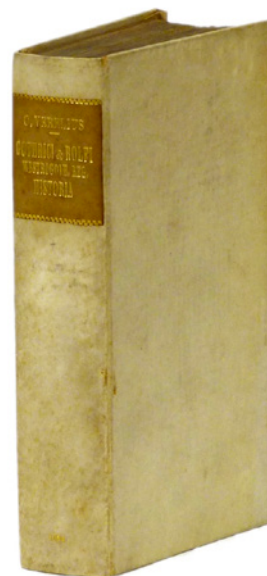
One of 1000 numbered copies printed "sur papier vergé des Vosges", of which this is number 863.

- 26 VERELIUS, Olof (utg.) **Gothrici & Rolfi Westrogothiæ regum historia.** Lingua antiqua gothica conscripta; quam e. m.s. vetustissimo edidit, & versione notisq; illustravit Olaus Verelius. Accedunt v. cl. Joannis Schefferi Argentoratensis notæ politicæ. Uppsala, Henricus Curio, 1664. 8:o. (8),+ 288, 237-240 [i.e. 292],+ 128,+ (44) s.+ 48 s. (runstenar i träsnitt). Fläckig, litet hål blad I i kommentardelen med bokstavs förlust. Senare pergamentimiterande pappband med beige titeletikett och bruna snitt.

12000:-

Collijn sp. 300f. Fiske s. 173. Warmholtz 2566. Schück III, 74. Första utgåvan av "Gautreks saga" resp. av "Hrólf saga Gautrekssonar" med både Verelius grundtext och kommentarer, "Olai Vereli Notae in hist. Gothrici et Rolvonis", liksom Bureus "Monumenta lapidum aliquot runicorum" samt de 48 runstenarna. Den innehåller även dikten "Drottkvædt" av Jonas Rugman och en hyllningsvers av Johannes Loccenius. Även Johannes Schefferus har bidragit med filologiska kommentarer, "Ad anonymi de Götrico & Rolfone historiam notae" (s. 105-128 i kommentardelen) följt

av ”Staf-rad eller A. B. C. lengd på de märkeligaste orden i Götreks och Rolfs saga”. Sista runstenen i den vanliga varianten med texten ”Finis”.

Texten byggde på manuskript tillhöriga islänningen Jonas Rugman (†1679) som kommit som student till Uppsala 1662. Han fick 1667 anställning som translator vid Antikvitetskollegiet. Med sina till Sverige förda handskrifter och sin kunskap i isländska betydde Rugman mycket för 1600-talets svenska sagoutgivning, och även utgåvorna av ”Herrauds och Bosa saga” och ”Thorstens Viikings-sons saga” byggde på hans manuskript. Han hann dock själv endast ge ut enstaka obetydliga verk.

-
- 27 VOLTAIRE, François-Marie Arouet de. **Histoire de Charles XII.** 1-2. Paris, Librairie des Bibliophilies, (1890). 8vo. (4),+ xxx,+ (2),+ 280; (4),+ 314,+ (1) pp. Brown half morocco bindings, gilt spines with raised bands and red labels, top edges gilt. Two volumes. (Oeuvres choisies de Voltaire publiées avec préface, notes et variantes par George Bengesco. Inscribed on front fly leaf to part one. **1200:-**

Fine copy. With subtitle to part two ”...suivie des anecdotes sur Pierre le Grand et d'extrait de l'histoire de Russie.” George Bengesco also published the large bibliography of Voltaire's work.

